

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Івано-Франківський коледж**

**EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM
ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ**

5.03040101 (081) «Право» (ОКР «Молодший спеціаліст»)

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА КОЛЕДЖУ

1.1. Адреса: вул. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76018

Контактні телефони:

тел. (0342) 57-00-08

e-mail: college_if@ukr.net

Веб-сторінка: www.ifk.pu.if.ua

Адреси відділень:

Педагогічне і дошкільне відділення

вул. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76018

тел. (0342) 57-00-08

Юридичне відділення

вул. Шевченка, 44а, м. Івано-Франківськ, 76025

тел. (03422) 59-61-75, (0342) 59-60-87

Верховинське відділення

вул. Князя Мстислава, 2 «б», смт. Верховина,

Івано-Франківська область, 78700

тел. (0232) 2-17-78

Інформація про склад дирекції:

Директор коледжу: Москаленко Юрій Михайлович-

кандидат філософських наук, професор тел.: (0342) 57-00-08

e-mail: dir_if_kol@pu.if.ua; 60moskalenko@ukr.net

Заступник директора коледжу з навчально-методичної роботи:

Никорак Ярослав Ярославович

тел.: (0342) 73-52-53

e-mail: nykorak@pu.if.ua; jaroslav.nykorak@gmail.com

Заступник директора коледжу з навчально-виробничної роботи:

Чупровська Марта Ярославівна

тел.: (0342) 73-52-53

e-mail: marta.chuprovska@pu.if.ua,

chuprovska.marta@gmail.com

Заступник директора коледжу з навчально-виховної роботи:

Нестеренко Світлана Василівна

тел.: (0342) 57-00-08

e-mail: snesterenko_@ukr.net

Завідувач педагогічного відділення: Полякова Тетяна Вікторівна
тел.: (0342) 57-00-08
e-mail: tetiana.poliakova@pu.if.ua

Завідувач відділення дошкільної освіти: Сидорук Оксана Миколаївна
тел.: (0342) 57-00-08
e-mail: oksana.sydoruk@pu.if.ua; zubivoks@gmail.com

Завідувач юридичного відділення: Наконечна Іванна Миколаївна
тел.: (0342) 59-61-75
e-mail: ur_kol@pu.if.ua; iva37@ukr.net

Завідувач навчально-методичного кабінету: Дзвінчук Г.М.
тел.: (0342) 59-61-75
e-mail: turver_kol@ukr.net

1.2. ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД КОЛЕДЖУ:

Циклова комісія загальноосвітньої підготовки

Івасів Ярослава Іванівна – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська література», **голова циклової комісії**

Андріїв Ігор Михайлович – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Історія України (базова)», «Історія України (вища)»

Бадицька Ольга Мар'янівна – спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, викладач дисципліни «Зарубіжна література»

Бурдуланюк Галина Василівна – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Історія України (вища)», «Всесвітня історія»

Василів Микола Миколайович – спеціаліст, викладач дисципліни «Інформатика», «Практичний курс інформатики з елементами програмування», «Розробка WEB-застосувань», «Основи програмування», «Основи інтернет-технологій»

Гаріджук Олександра Михайлівна – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Математика», «Безпека життєдіяльності»

Гавучак Галина Михайлівна – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська література», «Українська мова», «Діловодство в підприємствах готельного типу»

Глушко Василь Іванович – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Фізика», «Астрономія»

Горецька Ольга Петрівна – спеціаліст, викладач дисциплін «Українська література», «Українська мова»

Гоцанюк Тетяна Василівна – спеціаліст, викладач дисципліни «Фізика»

Зіняк Тетяна Романівна – спеціаліст, викладач дисципліни «Географія»

Ковбас Людмила Петрівна– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика»

Косяк Степан Дмитрович– спеціаліст, викладач дисципліни «Захист Вітчизни»

Кравченко Ірина Михайлівна – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)», «Країнознавство»

Кречуняк Марія Григорівна– спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Математика», «Інформатика», «Інформатика і комп'ютерна техніка», «Інформаційні системи та технології в туризмі», «Інформаційні системи та технології в готельному господарстві», «Вища математика»

Кудряк Іван Богданович– спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Фізична культура»

Куравська Наталія Юріївна– спеціаліст, викладач дисциплін «Практикум усного і писемного мовлення (іноземна мова) (англ.)», «Українська література»

Кліщ Любомир Іванович– спеціаліст, викладач дисципліни «Українська література»

Лучко Олександр Богданович– спеціаліст II категорії, майстер спорту, викладач дисципліни «Фізичне виховання»

Николайчук Сергій Миколайович– спеціаліст, викладач дисциплін «Фізична культура», «Фізичне виховання»

Палійчук Тетяна Іванівна– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Біологія», «Хімія», «ОМЗ і валеологія», «Гігієна і санітарія в підприємствах готельного типу»

Павлюк Васирина Святославівна– спеціаліст, викладач дисциплін «Біологія»

Похила Дмитро Дмитрович — спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Захист Вітчизни (медико-санітарна підготовка)»

Приймак Лілія Богданівна — спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов і країнознавства, викладач дисципліни «Іноземна мова (нім.)»

Сидорів Сергій Мирославович– спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)»

Скиданчук Олена Михайлівна– спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська література»

Скоморовська Наталія Богданівна – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Українська література»

Слижук Іван Володимирович– спеціаліст, майстер спорту, викладач дисципліни «Фізична культура», «Фізичне виховання»

Серман Тарас Васильович– спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Фізична культура», «Фізичне виховання»

Суковата Діна Ігорівна – спеціаліст, викладач дисциплін «Іноземна мова (англ.)», «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)»

Терновська Ірина Ігорівна– спеціаліст, викладач дисципліни «Зарубіжна література»

Тринога Любов Орестівна– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика»

Хрусова Галина Тимофіївна– спеціаліст вищої категорії, викладач-методист викладач дисципліни «Захист Вітчизни (медико-санітарна підготовка)»

Шиян Зоряна Миколаївна– спеціаліст, викладач дисциплін «Іноземна мова (нім.)», «Практикум усного і писемного мовлення (іноземна мова) (нім.)», «Методика навчання іноземної мови (нім.)»

2. Циклова комісія гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Гой Наталія Василівна — спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук, викладач дисциплін «Основи економічної теорії», «Економічна теорія», «Вступ до спеціальності», **голова циклової комісії**

Будз Галина Іванівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, викладач дисциплін «Людина і світ», «Соціологія»

Гнатюк Ярослав Степанович– спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Логіка юриста», «Основи філософських знань», «Філософія»

Копцюх Наталія Ігорівна– спеціаліст, викладач дисциплін «Економіка підприємств і бухгалтерський облік», «Економіка та організація діяльності», «Менеджмент та економіка соціокультурної сфери», «Основи економічної теорії»

Карабінович Василь Васильович– спеціаліст, викладач дисципліни «Основи правознавства»

Кучера Ірина Василівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Соціологія»

Максимець Богдан Володимирович– спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат політичних наук, викладач дисциплін «Історія України (базова)», «Історія України (вища)», «Всесвітня історія», «Політологія»

Москаленко Юрій Михайлович – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Основи філософських знань (філософія та релігієзнавство)»

Мельник Олена Йосипівна– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Фізичне виховання», «Фізична культура», «Теорія і методика фізичного виховання», «Методика фізичного виховання»

Надурак Наталія Миколаївна– спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, викладач дисциплін «Історія України (базова)», «Історія України (вища)», «Всесвітня історія»

Нестеренко Світлана Василівна – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Культурологія»

Петришин Марта Йосипівна – спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, кандидат філологічних наук, доцент кафедри загального та германського мовознавства, викладач дисципліни «Латинська мова»

Пятківський Роман Олександрович – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства

Рилюк Руслана Миколаївна – спеціаліст, викладач дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням (нім.)», «Практикум усного і писемного мовлення (іноземна мова) (нім.)»

Турчин Оксана Володимирівна – спеціаліст, викладач дисциплін «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)», «Практичний курс англійської мови»

3. Циклова комісія математичної та природничо-наукової підготовки

Горблянська Ірина Юріївна – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисципліни «Біологія», **голова циклової комісії**

Бедрій Тарас Романович – спеціаліст, викладач дисциплін «Інформаційно-комунікаційні технології, технічні засоби навчання», «Основи інформатики і обчислювальної техніки», «Основи метрології і стандартизації», «Комп'ютерна графіка проектування дизайну середовища»

Воробель Анісія Володимирівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат медичних наук, доцент кафедри анатомії і фізіології людини та тварин, викладач дисципліни «Основи медичних знань»

Гамбург Марія Василівна – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Основи екології», «Хімія», «Екологія»

Грушевський Роман Євгенійович – спеціаліст I категорії, кандидат економічних наук, викладач дисципліни «Інформаційно-комунікаційні технології, технічні засоби навчання», «Комп'ютерні технології в юридичній діяльності»

Дудка Ольга Михайлівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики, викладач дисципліни «Англійські терміни в інформатиці», «Програмне забезпечення ЕОМ»

Познанський Роман Васильович – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисциплін «Практичний курс англійської мови», «Практикум усного і писемного мовлення (іноземна мова) (англ.)», «Країнознавство»

Поплавський Омелян Павлович – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, викладач дисциплін «Основи охорони праці», «Безпека життєдіяльності»

Рудейчук-Кобзева Мар'яна Ярославівна – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Анатомія, фізіологія і гігієна дітей шкільного віку»,

«Анатомія», «Основи валеології», «Захист Вітчизни (медико-санітарна підготовка)»

Бойчук Володимира Михайлівна – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат хімічних наук, доцент кафедри теоретичної та експериментальної фізики, викладач дисципліни «Фізика»

Гарпуль Оксана Зіновіївна – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформаційних технологій, викладач дисципліни «Фізика»

Довгий Олег Ярославович – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисципліни «Астрономія»

Петрацук Оксана Петрівна – спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, викладач дисципліни «Хімія»

Полякова Тетяна Вікторівна – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Українська мова», «Сучасна українська мова з практикумом», «Основи культури і техніки мовлення»

Сав'юк Галина Павлівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, викладач дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Основи початкового курсу природознавства», «Охорона праці»

4. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дизайн»)

Стребкова Ірина Веніамінівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисциплін «Основи композиції», «Композиційна організація форм», «Синтез творів мистецтва в дизайні», «Спеціалізований живопис», **голова циклової комісії**

Бейлах Оксана Дмитрівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисциплін «Основи теорії дизайну», «Історія декоративно-прикладного мистецтва»

Гладкий Богдан Степанович – спеціаліст, викладач дисциплін «Основи пластичної анатомії», «Робота в матеріалі»

Мельник Уляна Володимирівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисциплін «Шрифти», «Ергономіка», «Основи проектної графіки»

Макогін Ганна Василівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисципліни «Спеціалізований рисунок»

Плотнікова Вікторія Володимирівна – спеціаліст, викладач дисциплін «Комп'ютерне проектування», «Прикладна перспектива»

Салабай Василь Борисович – спеціаліст, викладач дисциплін «Матеріалознавство», «Художнє проектування», «Спеціалізований рисунок»

Сорока Оксана Василівна – спеціаліст, викладач дисциплін «Живопис», «Кольорознавство», «Декор і орнамент», «Рисунок»

Французенко Тетяна Іллівна– спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Макетування та робота в матеріалі», «Технологія процесу», «основи формоутворення та конструювання», «Основи креслення і нарисної геометрії», «Методика дизайну»

Хомин Василь Михайлович– спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи проектування інтер'єру», «Рисунок», «Проектування в дизайні», «Основи іконографії»

Чмелик Ірина Василівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисциплін «Історія мистецтва», «Живопис», «Історія української культури»

Шпільчак Володимир Антонович– спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дизайну і теорії мистецтва, викладач дисциплін «Вступ до спеціальності», «Ландшафтний дизайн», «Основи архітектури»

5. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Початкова освіта»)

Максимчук Ганна Миколаївна– спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисциплін «Основи психології», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Дитяча психологія», «Основи педагогіки та психології», **голова циклової комісії.**

Височанська Богдана Богданівна – спеціаліст першої категорії, викладач дисципліни «Загальні основи педагогіки»

Гнатюк Михайло Васильович – спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри фахових методик та технологій початкової освіти, викладач дисципліни «Образотворче мистецтво з методикою викладання», «Малі архітектурні форми», «Культурологія»

Гонтар Антоніна Федорівна – спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, викладач дисциплін «Методика навчання математики»

Грицан Анатолій Васильович– спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, професор, заслужений працівник культури України, заслужений діяч мистецтв України, член Національної спілки театральних діячів України, член Національної спілки краєзнавців України, викладач дисципліни «Основи сценічного та екранного мистецтва з методикою навчання»

Довбенко Світлана Юріївна– спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисциплін «Теорія та методика виховної роботи»

Обух Людмила Василівна– спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, викладач дисциплін «Музичне виховання з методикою навчання», «Основи теорії музики і сольфеджіо»

Ликтей Людмила Миколаївна – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Методика навчання української мови», «Українська література»

Павелко Роксолана Олегівна– спеціаліст, викладач дисциплін «Основи ритміки і хореографії з методикою», «Хореографія (теорія і методика сучасного танцю)», «Хореографія (теорія і методика класичного танцю)», «Народно-сценічний танець», «Ритміка», «Мистецтво балетмейстера», «Історико-побутовий танець»

Плетеницька Лідія Степанівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та технологій початкової освіти, викладач дисципліни «Основи початкового курсу математики»

Процишин Наталія Андріївна– спеціаліст, викладач дисциплін «Практичний курс англійської мови», «Методика навчання іноземної мови (англ.)», «Дитяча англійська література», «Передовий досвід та авторські методики навчання англійської мови», «Англійська література»

Прокопів Любов Миколаївна– спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Б.Ступарика, викладач дисципліни «Дидактика»

Стамбульська Тетяна Ігорівна– спеціаліст, викладач дисциплін «Каліграфія (графіка письма)», «Культура мовлення і практикум з виразного читання», «Етика ділового спілкування», «Сучасні інформаційні технології в початковій школі», «Методика навчання інформатики»

Сороколіта Ольга Володимирівна– спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Методика навчання предмета «Я у світі»», «Методика навчання предмета «Основи здоров'я», «Методика навчання природознавства», «Народознавство»

Цюняк Оксана Петрівна– спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисципліни «Методика трудового навчання з практикумом»

Червінська Інна Богданівна– спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисциплін «Загальні основи педагогіки», «Дидактика»

Чупровська Марта Ярославівна– спеціаліст вищої категорії, керівник практики

Якимів Світлана Миколаївна– спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, викладач дисципліни «Основи педагогічної майстерності»

6. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дошкільна освіта»)

Селепій Оксана Дмитрівна –спеціаліст вищої категорії, старший вихователь, викладач дисциплін «Методика формування елементарних математичних уявлень», «Основи природознавства і методика ознайомлення дітей з природою», «Педагогічні технології в ДНЗ», **голова циклової комісії**

Багрій Марія Антонівна –спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисципліни «Українська література», «Література для дітей дошкільного віку»

Березовська Людмила Іванівна–спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, викладач дисципліни «Педагогіка»

Бай Ігор Богданович –спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти, викладач дисциплін «Малювання і ліплення», «Методика організації образотворчої діяльності дітей»

Балкова Ольга Василівна –спеціаліст вищої категорії, старший вихователь, викладач дисципліни «Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти»

Богославець Наталія Володимирівна–спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи дефектології», «Логопедична ритміка»

Гурей Ольга Іванівна–спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Народознавство в ДНЗ», «Онтогенез мовленнєвої діяльності»

Дутка Іванна Ільківна –спеціаліст, викладач дисципліни «Педагогіка»

Дяченко Наталія Богданівна –спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Художня праця»

Матвеева Наталія Олексіївна –спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисциплін «Педагогіка», «Вступ до спеціальності»

Павлюк Тетяна Степанівна –спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Основи педагогічної майстерності»

Салига Ірина Миколаївна –спеціаліст вищої категорії, старший вчитель, викладач дисциплін «Логопедія», «Теорія і практика логопедії»

Соболевський Володимир Романович –спеціаліст, викладач дисциплін «Методика музичного виховання», «Співи і музична література»

Сидорук Оксана Миколаївна –спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Сучасна українська мова»

Скавінська Людмила Миколаївна –спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Логопедичні технології», «Основи колекційної педагогіки», «Основи колекційної педагогіки (дефектологія)»

Трохимчук Марія Олегівна –спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Логопедичні практикуми»

Фрезюк Олена Олександрівна –спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Раннє навчання англійської мови», «Методика навчання англійської мови в дошкільних закладах»

7. Циклова комісія фундаментальної, спеціальної, професійної та практичної підготовки (спеціальність «Правознавство», юридичне відділення)

Савчин Наталія В'ячеславівна– спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Цивільне процесуальне право України», «Цивільне право України», «Правові та організаційні основи підприємницької діяльності», «Діловодство», «Основи римського приватного права», **голова циклової комісії.**

Квасниця Степан Мирославович– спеціаліст першої категорії, викладач дисциплін «Юридична деонтологія», «Міське самоврядування в Україні», «Митне право України», «Історія держави і права зарубіжних країн»

Наконечна Іванна Миколаївна– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Кримінальне право України»

Харченко Іван Григорович– спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Кримінально-процесуальне право України»

Наталія Онуфривна– спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Аграрне право України».

Банасевич Ірина Іванівна– спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисципліни «Цивільне право України».

Блаженко Тетяна Вікторівна– спеціаліст, викладач дисципліни «Історія вчень про державу і право», «Нотаріат в Україні», «Право соціального забезпечення»

Зеліско Алла Володимирівна– спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, викладач дисциплін «Цивільне право України», «РАЦС»

Вівчаренко Олег Антонович– спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, викладач дисципліни «Трудове право України».

Малиновська Ірина Володимирівна– спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави і права України», «Адміністративне право України»

Федорончук Андрій Володимирович– спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, викладач дисциплін «Організація судових та правоохоронних органів», «Конституційне право України», «Ораторське мистецтво», «Право інтелектуальної власності», «Правова статистика», «Архівознавство»

Данилюк Леся Романівна– спеціаліст, викладач дисциплін «Судочинство в господарських судах», «Екологічне право України»

8. Циклова комісія гуманітарних та соціально-економічних дисциплін (Верховинське відділення)

Яцків Галина Юріївна– спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Іноземна мова (англ.)», «Іноземна мова готельного бізнесу (англ.)», «Іноземна мова (за проф. спрямуванням) (англ.)», «Іноземна мова

туристичної індустрії (англ.)», «Іноземна мова (англ.) готельного та туристичного бізнесу», **голова циклової комісії.**

Белих Олена Юріївна – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Друга іноземна мова (за проф. спрямуванням) (нім.)», «II Іноземна мова готельного бізнесу (нім.)», «II Іноземна мова туристичної індустрії (нім.)»

Плитчук Микола Михайлович – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Фізична культура», «Фізичне виховання», «Захист Вітчизни»

Черкалюк Надія Петрівна – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Польська мова»,.

Данильчик Петро Васильович – спеціаліст другої категорії, викладач дисциплін «Основи філософських знань», «Етика і естетика», «Соціологія»

Боднарук Оксана Дмитрівна – спеціаліст першої категорії, викладач дисципліни «Основи психології»,

Аксюк Наталія Володимирівна – спеціаліст, викладач дисциплін «Трудове право», «Правове регулювання в туристській діяльності», «Світова література», «Правознавство (Основи правознавства)»

Потяк Юлія Іванівна – спеціаліст, викладач дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»

Мартишук Віталій Федорович – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи охорони праці», «Екологія», «Безпеки життєдіяльності», «Основи охорони праці»,

Дзвінчук Юрій Юрійович – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Географія», «Географія туризму», «Рекреаційна географія»

9. Циклова комісія профілюючих дисциплін (Верховинське відділення)

Кречуняк Василь Васильович – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Професійний етикет», «Країнознавство», «Історія України», «Всесвітня історія», «Людина і світ», «Художня культура (Історія української культури)», **голова циклової комісії**

Блищук Дмитро Васильович – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Технологія і організація туристичного обслуговування», «Туристичне країнознавство», «Економіка підприємств», «Бухгалтерський облік», «Економіка (Економічна теорія)», «Ціноутворення в туризмі», «Туристичні ресурси України»

Микитин Лілія Миколаївна. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Організація та технологія обслуговування в готелях», «Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства», «Організація харчування туристів», «Організація ресторанного обслуговування»

Вольвин Елла Михайлівна – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи менеджменту», «Організація готельного

обслуговування», «Основи маркетингу», «Рекламна діяльність у туризмі», «Стандартизація готелів»

Максим'юк Наталія Миколаївна – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Технологія (Історія розвитку світового туризму та готельного господарства)», «Туристичні комплекси», «Будівлі та обладнання готелів», «Туристичні комплекси», «Організація дозвілля в готельному господарстві», «Світове готельно-ресторанне господарство», «Організація анімаційних послуг в туризмі»

Герман Мирослава Іванівна – спеціаліст, викладач дисципліни «Естетичне оформлення готелів»

Кобилюк Василь Олексійович – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Основи музеєзнавства», «Організація екскурсійного обслуговування», «Туристичне краєзнавство»

10. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Прикладна математика»)

Гой Тарас Петрович – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, викладач дисциплін «Алгебра», «Геометрія», «Математична логіка та теорія алгоритмів», «Диференціальні рівняння», «Основи наукових досліджень», **голова циклової комісії**

Василишин Павло Богданович – спеціаліст вищої категорії, кандидат математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, викладач дисциплін «Чисельні методи», «Операційні системи та системи програмування»

Власій Олеся Орестівна – спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, доцент кафедри інформатики, викладач дисциплін «Основи інформатики та комп'ютерної техніки», «Інженерна та комп'ютерна графіка»

Гейко Орест Ярославович – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Інформатика», «Алгоритмічні мови та програмування», «Архітектура ЕОМ»

Драган Оксана Борисівна – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Лінійна алгебра та аналітична геометрія», «Математичний аналіз», «Математика»

Ляш Юрій Юрійович – спеціаліст вищої категорії, кандидат технічних наук, доцент кафедри інформатики, викладач дисциплін «Комп'ютерна схемотехніка», «Спеціалізація з програмування», «Основи алгоритмізації та дискретної математики»

Казмерчук Анатолій Іванович – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, викладач дисципліни «Рівняння математичної фізики»

Лабачук Оксана Василівна – спеціаліст, викладач дисциплін «Алгебра», «Геометрія», «Математика»

Махней Олександр Володимирович – спеціаліст вищої категорії, кандидат математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і

прикладної математики, викладач дисциплін «Математичне моделювання», «Математичне забезпечення автоматизації прикладних досліджень», «Основи криптології»

Никорак Ярослав Ярославович – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Програмне забезпечення обчислюваних систем», «Програмне забезпечення ЕОМ», «Основи Інтернет»

Савка Іван Ярославович – спеціаліст, кандидат фізико-математичних наук, викладач дисциплін «Вступ до спеціальності», «Дискретна математика», «Теорія функції комплексної змінної»

Усі педагогічні працівники, які викладають загальноосвітні предмети 100 % мають повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра.

Станом на 1 вересня 2016 року у коледжі працює 154 педагогічних працівників, з них:

- основні працівники – 58;
- сумісники – 96.

Кількість викладачів, які мають:

- вчене звання професора - 1;
- вчене звання доцента – 35;
- науковий ступінь кандидата наук – 51;
- почесне звання України «Заслужений юрист України» – 1;
- спортивне звання «Майстер спорту» – 2;
- педагогічне звання «Викладач-методист» – 16.

**2. ПЕРЕЛІК НАПРЯМІВ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ**

Спеціальність	Ліцензійний обсяг	Термін навчання
5.01010101 (012) «Дошкільна освіта»;	90	4р.
5.01010201 (013) «Початкова освіта»;	120	4р.
5.02020701 (022) «Дизайн»;	50	4р.
5.04030101 (113) «Прикладна математика»;	50	4р.
5.03040101 (081) «Правознавство» («Право»);	40	4р.
5.14010101 (241) «Готельне обслуговування» («Готельно-ресторанна справа»);	20	3р.5м.
5.14010301 (242) «Туристичне обслуговування» («Туризм»).	25	2р.5м.

3. УМОВИ НАВЧАННЯ (КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ КОЛЕДЖУ)

Коледж створений у формі відокремленого структурного підрозділу університету без права юридичної особи. Матеріальна база, соціальна, інформаційна структура університету повною мірою використовується для потреб коледжу, навчальні площі та матеріально-технічне оснащення в цілому забезпечують проведення теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів.

За функціональним призначенням в університеті використовується 60933,66 м² навчальних приміщень, в тому числі 54777,21 м² – аудиторії, лабораторії, кабінети тощо, 3071,05 м² – комп'ютерні лабораторії, 3085,4 м² – спортивні зали. Наукова бібліотека разом зі спеціалізованими читальними залами займає 3954,7 м².

У виділених для коледжу приміщеннях загальною площею 4440 м² знаходяться лекційні аудиторії, навчально-методичні кабінети, 2 комп'ютерні класи, читальний зал, бібліотека, їдальня, актовий зал. Забезпечено підключення до мережі Інтернет через Центр інформаційних технологій завдяки оптоволоконній системі передачі даних. Виходячи з обсягу ліцензійного прийому за денною та заочною формами навчання, в цілому, кількість робочих комп'ютерних місць на 100 студентів коледжу становить 11,3.

Всі навчальні приміщення коледжу відповідають санітарно-технічним нормам та правилам протипожежної безпеки.

Коледж забезпечено навчальними кабінетами, обладнаними відповідно до вимог. З метою забезпечення належного рівня виконання навчального плану циклу загальноосвітніх дисциплін функціонують:

- навчально-методичний кабінет української мови та літератури;
- навчально-методичний кабінет суспільних дисциплін;
- навчально-методичний кабінет математики;
- навчально-методичний кабінет теорії дизайну та історії мистецтва;
- навчально-методичний кабінет анатомії;
- лабораторія інформаційних технологій;
- навчально-методичний кабінет біології;
- навчально-методичний кабінет педагогічної майстерності;
- навчально-методичний кабінет іноземної мови;
- навчально-методичний кабінет географії;
- навчально-методичний кабінет педагогіки і психології;
- навчально-методичний кабінет трудового навчання і образотворчого мистецтва;
- навчально-методичний кабінет математичного моделювання.

З метою якісного проведення навчальних занять із дисциплін циклу загальноосвітньої підготовки задіяно 8 комп'ютерних лабораторій на 185 робочих місць Центру інформаційних технологій університету. Комп'ютери

розміщені в аудиторіях відповідно до чинних санітарних норм. У всіх комп'ютерних класах є доступ до мережі Internet. Комп'ютери об'єднані в локальну мережу. Окрім цього, студенти мають можливість використовувати ресурси безпроводної Wi-Fi мережі університету, підключеної до Internet.

Під час навчального процесу використовуються мультимедійні комплекси.

Юридичний коледж ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» був створений відповідно до наказу Міністра освіти і науки України № 39 від 5 лютого 1998 року з метою підготовки фахівців-юристів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» для потреб органів державної влади і місцевого самоврядування, суду, правоохоронних органів, підприємств, установ, організацій Івано-Франківської області та Прикарпатського регіону.

Відповідно до наказу МОН України № 590 від 14 травня 2014 року на базі Юридичного коледжу було утворено юридичне відділення Івано-Франківського коледжу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, яке ввійшло до складу Івано-Франківського коледжу.

На сьогодні в юридичному відділенні навчається близько 200 студентів.

Юридичне відділення має у своєму розпорядженні пристосоване для навчання приміщення, до якого прибудований новий корпус Юридичного інституту. Ці будівлі знаходяться недалеко від головного корпусу університету. Загальна площа приміщень становить 1339 квадратних метрів, що в перерахунку на одного студента складає 8,4 квадратних метрів.

Студенти мають змогу користуватись бібліотеками університету та Юридичного інституту. Успішно функціонує і використовується студентами електронна бібліотека, яка нараховує близько двох з половиною тисяч примірників.

У чотирьохповерховому навчальному корпусі розміщуються адміністративні приміщення та навчальні аудиторії, три з яких обладнані мультимедійними пристроями. При необхідності можуть бути використані вільні аудиторії корпусу Юридичного інституту.

Для опанування навичками роботи на персональному комп'ютері студенти коледжу мають змогу працювати в комп'ютерному класі, де обладнано 25 робочих місць і є доступ до Інтернет.

До послуг студентів коледжу також об'єкти університету: їдальня «Феміда» та буфет.

Студенти коледжу на 100 відсотків забезпечені місцями в гуртожитку, де підтримуються належні санітарно-побутові умови проживання, мають змогу придбати продукти харчування, холодні та гарячі напої у власному буфеті.

4. ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

У процесі викладання навчальних дисциплін викладацький склад використовує різні методи та форми викладання і навчання. Зокрема, лекції (вступні, тематичні, підсумкові); лекції-диспути, практичні, семінарські заняття (у формі діалогу, тренінгів, ділової гри, конференцій тощо), консультації (колективні, індивідуальні, групові). А також реалізуються різні форми поточного та підсумкового контролю (тестування, написання рефератів, письмові та усні заліки, екзамени, контрольні, курсові роботи). Студенти, відповідно до навчальних планів, проходять різні види навчальних та виробничу практики, а також готують протягом навчання курсові роботи. Під час практики студенти виконують індивідуальні завдання.

V. ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Шифр за ОПП		Розподіл за семестрами			Кількість годин								Розподіл годин на тиждень за курсами і семестрами															
		Екзамени	Заліки	Курсова робота	загальний обсяг	Кредити ECTS	всього	з них:				Самостійна робота	I курс				II курс				III курс				IV курс			
								лекції	лабораторні	практичні, семінарські	індивідуальні		семестри		семестри		семестри		семестри		кількість тижнів у семестрі		кількість тижнів у семестрі		кількість тижнів у семестрі		кількість тижнів у семестрі	
		1	2	3	4	5	6					7	8	17	18	17	18	17	18	17	18	17	18					
		16	17	18	19	20	21	22	23																			
1	2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23								
Загальноосвітній цикл																												
1	Українська мова	4 ДПА			140		120	120				20	2	2	2	1												
2	Українська література				210		180	180				30	4	2	2	2												
3	Іноземна мова				160		136	136				24	2	2	2	2												
4	Зарубіжна література				104		88	88				16	2	1	1	1												
5	Історія України	2 ДПА			80		68	68				12	2	2														
6	Всесвітня історія				104		88	88				16	3	2														
7	Людина і світ				34		30	30				4				2												
8	Художня культура (історія укр. культури)																											
9	Математика				280		238	238				42	4	3	3	3												
10	Фізика				140		120	120				20	2	2	2	1												
11	Астрономія				34		30	30				4				2												
12	Біологія				122		104	104				18		2	2	2												
13	Географія	4ДПА			52		46	46				6			1	2												
14	Хімія				70		60	60				10			2	2												
15	Екологія				54		48	48				6			1	2												
16	Технології (юридична деонтологія)																											
17	Інформатика				80		68	68				12	2	2														
18	Фізична культура				160		136			136		24	2	2	2	2												
19	Захист Вітчизни / ОМСП				122		104	86		18		18	3	3														
	Разом				1946		1664	1510		154		282	28	25	20	24												
1. Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки - нормативні дисципліни																												
01.01	Українська мова (за профес. спрямуван.)	5			54	1,5	34	6		28		20					2											
01.02	Економічна теорія		3		54	1,5	34	20		14		20			2													
01.03	Філософія	5			54	1,5	34	20		14		20					2											

01.04	Соціологія		7		54	1,5	34	20		14		20						2	
01.05	Історія української культури		2		54	1,5	34	20		14		20	2						
01.06	Іноземна мова (за профес. спрямуван.)	7			216	6	108			108		108					4	2	
01.07	Фізичне виховання		6		216	6	108			108		108				3	3		
Усього		3	4		702	19,5	386	86		300		316	2	2		7	7	4	

2. Цикл фундаментальної підготовки - нормативні дисципліни

02.01	Теорія держави і права	4	3	4	216	6	134	74		60		82			4	4			
02.02	Історія держави і права України	5	4		162	4,5	104	44		60		58			3	3			
02.03	Безпека життєдіяльності		4		54	1,5	34	20		14		20			2				
02.04	Основи інформатики і обчисл. техніки		3		81	2,3	32			32		49			2				
02.05	Комп'ютерні технології в юрид. діяльності		4		135	3,7	58	10		48		77			3				
Усього		2	5	1	648	18	362	148		214		286			6	12	3		

3. Цикл професійної та практичної підготовки - нормативні дисципліни

03.01	Юридична деонтологія		1		54	1,5	34	20		14		20	2							
03.02	Конституційне право України	6	5	6	189	5,3	118	58		60		71			4	3				
03.03	Конституційне право зарубіжних країн		7		81	2,3	36	20		16		45						2		
03.04	Адміністративне право	6	5	6	216	6	134	74		60		82			4	4				
03.05	Держ. буд-во і місц. самовряд. в Україні	7			81	2,3	50	20		30		31						3		
03.06	Організація судових та правоохор. органів	1			108	3	68	38		30		40	4							
03.07	Цивільне та сімейне право	6	5	6	270	7,5	136	74		62		134			4	4				
03.08	Цивільний процес	8	7	8	162	4,5	96	58		38		66						3	4	
03.09	Трудове право		5,6		189	5,3	104	58		46		85			2	4				
03.10	Кримінальне право	6	5	6	216	6	134	74		60		82			4	4				
03.11	Кримінальний процес	8	7	8	162	4,5	96	58		38		66						3	4	
03.12	Судочинство у господарських судах		8		108	3	68	38		30		40							4	
03.13	Господарське право	7			108	3	68	38		30		40						4		
03.14	Фінансове право		8		54	1,5	34	20		14		20							2	
03.15	Екологічне право		6		54	1,5	34	20		14		20				2				
03.16	Аграрне право		7		54	1,5	34	20		14		20						2		
03.17	Діловодство	3	2		216	6	118	58		60		98	3	4						
03.18	Навчальна практика		4,6		216	6						80								
03.19	Виробнича практика	8			324	9						180								
Усього		10	15	6	2862	79,7	1362	746		616		1220	6	3	4		18	21	17	14

Вибіркові дисципліни

1	Основи римського приватного права	2			90	2,5	36	20		16		54		2						
2	Логіка юриста		2		90	2,5	34	20		14		56		2						
3	Латинська мова		1		90	2,5	34	20		14		56	2							
4	Право інтелектуальної власності		8		90	2,5	52	36		16		38							3	
5	Історія держави і права заруб. країн	3		4	216	6	100	54		46		116		2	4					
6	Цивільне право. Ч 2.	8		8	216	6	100	62		38		116						3	4	
7	Кримінальне право. Ч. 2.	8		8	216	6	100	62		38		116						3	4	
Усього		4	3	3	1008	28	456	274		182		552	2	6	4				6	11
Всього навчальних дисциплін		19	27	3	5220	145,2	2566	1254		1312		2374	3	5	5	4	9	8	10	7
Всього разом із загальноосвітніми предметами		19	27	3	7166	145,2	4230	2764		1466		2656								
Кількість годин на тиждень													36	36	36	36	28	28	27	25
Кількість екзаменів													1	1	2	1	3	4	3	4
Кількість заліків													2	3	3	3	5	3	5	3
Кількість курсових робіт																1		1		1

7. АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

ЦИКЛ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Нормативні дисципліни

Навчальна дисципліна: Історія держави і права України

Мета: Оволодіти необхідними знаннями для кращого пізнання сутності, функцій і соціального призначення держави, її правової системи, перспективи і можливості її розвитку.

Завдання: Вимоги до знань та умінь студентів:

- володіти учбовим програмним матеріалом з історії держави і права;
- вміти аналітично мислити, самостійно систематизувати та узагальнювати матеріал з історії держави і права;
- робити висновки, давати оцінки фактам і подіям, нормативним актам тощо;
- орієнтуватись у нормативному матеріалі, вміти знайти у хрестоматіях і збірниках відповідний нормативний акт, статтю. Знати зміст найважливіших нормативних актів;
- вміти з'ясувати основні закономірності та особливості суспільно-політичних явищ в історії різних країн та їх груп у цілому;
- вміти дати характеристику важливих державно-правових і політичних інститутів як в цілому, так і окремих важливих країн;
- вміти давати порівняльний аналіз різних державно-правових явищ та інститутів.

Викладацький склад: Малиновська І. В., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 4,5 кредитів

Оцінювання: 4 семестр – залік, 5 семестр - екзамен

Навчальна дисципліна: Теорія держави і права

Мета: Оволодіти системою сучасних знань про основні закономірності виникнення, розвитку і функціонування держави і права.

Завдання:

- ознайомитися, зрозуміти, засвоїти і вивчити систему основних понять і категорій, які мають фундаментальне значення для всієї юриспруденції, у тому числі: поняття «держава», «ознаки держави», «функції держави», «форма держави», «форма правління», «державний режим», «правова держава», «громадянське суспільство» тощо;
- ознайомитися із практикою застосування цих понять і категорій у процесі правотворчої, законотворчої і правореалізаційної діяльності органів державної влади і юридичній практиці;
- підготуватися студентам другого курсу до вивчення галузевих фундаментальних юридичних наук, до аналізу і узагальнення державно-правових явищ;
- навчити студентів теоретичному і правовому мисленню у процесі навчального процесу, умінню творчо аналізувати і узагальнювати практику,

творчо вирішувати юридичні казуси, правильно застосовувати норми права і приймати рішення по конкретним справам, правильно користуватися першоджерелами і спеціальною літературою, орієнтуватися у системі права і законодавства України тощо.

На основі досвіду викладання аналогічних курсів в університетах України і зарубіжних країн доповнити програму курсу новими темами або окремими питаннями з метою поглиблення і розширення правового світогляду студентів і підвищення їх професійної підготовки.

Викладацький склад: Малиновська І. В., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 6 кредитів

Оцінювання: 3 семестр – залік, 4 семестр – екзамен

Навчальна дисципліна: Юридична деонтологія

Мета: набуття студентами необхідних юридичних знань про історію виникнення юридичних спеціальностей, головних ознак професії юриста, її місця серед інших спеціальностей, її значення для розбудови держави, становлення цивілізованого суспільства.

Завдання:

- ознайомлення з основними категоріями юридичної практичної діяльності;
- формування внутрішнього імперативу службового обов'язку юриста;
- підготовка до практичної діяльності кваліфікованих фахівців-правознавців.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні *знати* :

- поняття та основні ознаки професії юриста;
- основні юридичні спеціальності;
- які вимоги правової культури складають основу професії юриста;
- значення моральної та психологічної культури при виконанні юристом своїх посадових функцій;
- основні поняття юридичної діяльності, її зміст та форми;

вміти :

- правильно застосовувати знання в юридичній практиці;
- грамотно оформляти юридичні документи;
- завжди з високим розумінням відстоювати права, честь і гідність людей.

Викладацький склад: Квасниця С. М., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 1,5 кредита

Оцінювання: залік

Навчальна дисципліна: Конституційне право України

Мета: формування у студентів глибоких і системних знань з Конституційного права України, умінь узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні поняття з конкретними явищами; навчити правильно розуміти конституційні норми. В результаті вивчення дисципліни

студенти повинні мати чіткі знання щодо конституційного законодавства, основних принципів Конституційного права України, особливостей конституційних норм і конституційної відповідальності, основ конституційного ладу, а також повинні розбиратися в основних конституційних процесах, вміти тлумачити чинне конституційне законодавство.

Викладацький склад: Квасниця С. М., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 5,3 кредита

Оцінювання: 5 семестр – залік, 6 семестр – екзамен

Навчальна дисципліна: **Адміністративне право**

Мета: конкретизація уявлень про поняття та місце адміністративного права у системі права України, розвиток законодавства в галузі державного управління; виявлення об'єктивних факторів, що справляють вплив на розвиток системи органів державного управління, форм і методів їх діяльності. Адміністративне право України передбачає вивчення значного комплексу теоретичних положень та правових інститутів, великого масиву нормативно-правових актів, що містять адміністративно-правові норми і визначають правовий статус різних суб'єктів управлінських відносин, а також широкого діапазону суспільних відносин управлінського характеру з урахуванням їх різнобічного адміністративно-правового регулювання.

Викладацький склад: Козак Н. В., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 6 кредитів

Оцінювання: 5 семестр – залік, 6 семестр – екзамен

Навчальна дисципліна: **Організація судових та правоохоронних органів**

Мета: виробити в студентів-першокурсників загальне розуміння сутності судової та правоохоронної діяльності, допомогти їм ґрунтовніше засвоїти галузеві юридичні дисципліни при вивченні діяльності судових та правоохоронних органів щодо застосування права, забезпечення законності і правопорядку в Україні.

Завдання: ознайомити студентів з необхідними джерелами права; сприяти глибокому засвоєнню нормативних актів, прищепити вміння працювати з ними; ознайомити з принципами організації судової системи в Україні та організації правоохоронних органів; дати чітке уявлення про сутність судової влади та про сутність правоохоронної діяльності.

Викладацький склад: Козак Н. В., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 3 кредити

Оцінювання: екзамен

Навчальна дисципліна: **Місцеве самоврядування в Україні**

Мета: зумовлена необхідність вивчення кола особливих правових відносин, що мають свій предмет і метод. До предмету дисципліни «Місцеве самоврядування в Україні» належать відносини, що виникають у процесі

організації та здійснення місцевого самоврядування. Метою викладання дисципліни є також потреба дослідження місцевого самоврядування як організації публічної влади та її взаємовідносин з людиною в аспекті забезпечення прав, свобод, потреб людини і громадянина. Курс «Місьцеве самоврядування в Україні» спрямований на формування у студентів муніципально-правового світогляду, муніципально-правового мислення, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо забезпечення та захисту прав і свобод людини в системі місцевого самоврядування.

Викладацький склад: Козак Н. В., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 2,3 кредита

Оцінювання: екзамен

Навчальна дисципліна: Цивільне та сімейне право

Мета: конкретизація уявлень про цивільні правовідносини, про поняття та місце цивільного права в системі права України; у систематизації знань у сфері цивільного права. Дана дисципліна покликана: розкрити особливості виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин, зробити наголос на окремих недоліках правового регулювання окремих інститутів цивільного права.

Викладацький склад: лекційний курс – Зеліско А. В., спеціаліст вищої категорії, Банасевич І. І., спеціаліст першої категорії; практичний курс – Савчин Н. В., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 7,5 кредитів

Оцінювання: 5 семестр – залік, 6,8 семестри – екзамени

Навчальна дисципліна: Цивільний процес

Мета: допомога студентам-правознавцям зрозуміти сутність цієї галузі права, природу процесуальних правовідносин, процесуальний порядок здійснення цивільного судочинства та систематизувати загальнотеоретичні правові знання та положення нормативно-правових актів.

Завдання:

- ознайомлення з системою законодавства;
- формування навичок практичного опрацювання нормативних актів, дослідження динаміки їх зміни та оновлення;
- підготовка до практичної діяльності кваліфікованих фахівців-правознавців.

Викладацький склад: Савчин Н. В., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 4,5 кредити

Оцінювання: 7 семестр – залік, 8 семестр – екзамен

Навчальна дисципліна: Трудове право

Мета: полягає у детальному вивченні трудових правовідносин, прав та обов'язків сторін трудового договору.

Завдання: вивчення дисципліни є формування у студентів уміння орієнтуватися в системі джерел трудового права, а також формування навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації трудових прав працівників, правильного застосування норм трудового законодавства.

Викладацький склад: Вівчаренко О. А., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 5,3 кредити

Оцінювання: 5-6 семестр – заліки

Навчальна дисципліна: **Кримінальне право**

Мета: набуття студентами необхідних юридичних знань про кримінальне законодавство України, відповідні теоретичні положення, які утвердилися судовою практикою.

Завдання:

- ознайомлення з системою законодавства;
- формування навичок практичного опрацювання правових норм, дослідження динаміки їх зміни та оновлення;
- підготовка до практичної діяльності кваліфікованих фахівців-правознавців.

Викладацький склад: Наконечна І. М., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 6 кредитів

Оцінювання: 5 семестр – залік, 6,8 семестри – екзамени

Навчальна дисципліна: **Кримінальний процес**

Мета: формування знань про кримінальне процесуальне законодавство та умінь складання процесуальних документів та організації виконання прийнятих рішень.

Завдання: вивчення предмету науки кримінального процесу і головних її категорій, засад кримінального провадження і правового статусу суду, її сторін та інших учасників, порядку досудового розслідування, судового провадження у першій інстанції та з перегляду судових рішень, особливого порядку кримінального провадження, виконання судових рішень та міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Викладацький склад: Харченко І. Г., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 4,5 кредитів

Оцінювання: 7 семестр – залік, 8 семестр – екзамен

Навчальна дисципліна: **Судочинство в господарських судах**

Мета: сформувати у студентів систему теоретичних знань і практичних навичок застосування норм процесуального права при вирішенні спорів, що підлягають розгляду в порядку господарського судочинства.

Завдання: вивчення та засвоєння основних понять, інститутів, принципів і джерел господарського процесуального права, положень щодо організації та діяльності господарських судів України; особливостей розгляду

господарських спорів; оволодіння вмінням застосовувати на практиці набуті знання та скласти відповідні процесуальні документи.

Викладацький склад: Козак Н. В., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 3 кредити

Оцінювання- залік

Навчальна дисципліна: Екологічне право

Мета: теоретичні положення про охорону довкілля в Україні, а також правові норми, які охоплюються самостійною комплексною галуззю системи права України – екологічним правом, їх тлумачення та механізм реалізації.

Завданням курсу є формування у студентів загального уявлення та чіткої логічної системи еколого-правових знань, елементів еколого-правового світогляду і еколого-правового мислення для можливого використання набутих знань у професійній діяльності.

Викладацький склад: Романко С. М., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 1,5 кредити

Оцінювання - залік

Навчальна дисципліна: Аграрне право

Мета: формування знань про особливості правового регулювання земельних, трудових, майнових, організаційних, соціальних та інших відносин, що виникають у сфері сільськогосподарського виробництва, вироблення навиків правильного застосування нормативно-правових актів аграрного законодавства.

Завдання: вивчення основних нормативно-правових актів, що застосовуються для регулювання аграрних відносин, застосування навичок та знань, набутих при вивченні теоретичного матеріалу, до конкретних життєвих ситуацій.

Викладацький склад: Багай Н. О., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 1,5 кредити

Оцінювання: залік

ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна: Основи римського приватного права

Мета: формування у студентів цілісної системи знань про загальнотеоретичні засади римської та сучасної цивілістики, засвоєння таких фундаментальних понять та категорій як справедливість, добросовісність, основ правового регулювання речових, зобов'язальних відносин в Стародавньому Римі, інших категорій та інститутів, які на сьогодні в більшості своїй реципіювані в цивільному праві України.

Завдання: вивчення поняття, предмета та основних принципів римського приватного права; аналіз основних джерел римського приватного права, статусних, сімейних, речових, зобов'язальних відносин, що склалися у римському суспільстві, формування у студентів правового світогляду та мислення, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності.

Викладацький склад: Козак Н. В., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 2,5 кредити

Оцінювання - екзамен

Навчальна дисципліна: Право інтелектуальної власності

Мета: формування у студентів системних знань у сфері механізму правового регулювання авторського права та права промислової власності у об'єктивному та суб'єктивному розумінні.

Завдання: закладення фундаментальних знань про право інтелектуальної власності; оволодіння знаннями у сфері права інтелектуальної права України, вироблення позитивного ставлення до нього; вироблення у студентів здатності самостійно мислити і висловлювати свої думки в чіткій і зрозумілій формі.

Викладацький склад: Козак Н. В., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 2,5 кредити

Оцінювання - залік

Навчальна дисципліна: Історія держави і права зарубіжних країн

Мета: оволодіти необхідними знаннями для кращого пізнання сутності, функцій і соціального призначення держави, її правової системи, перспективи і можливості їх розвитку.

Завдання:

- володіти учбовим програмним матеріалом з історії держави і права;
- вміти аналітично мислити, самостійно систематизувати та узагальнювати матеріал з історії держави і права;
- робити висновки, давати оцінки фактам і подіям, нормативним актам тощо;
- орієнтуватись у нормативному матеріалі, вміти знайти у хрестоматіях і збірниках відповідний нормативний акт, статтю. Знати зміст найважливіших нормативних актів;

- вміти з'ясувати основні закономірності та особливості суспільно-політичних явищ в історії різних країн та їх груп у цілому;
- вміти дати характеристику важливих державно-правових і політичних інститутів як в цілому, так і окремих важливих країн;
- вміти давати порівняльний аналіз різних державно-правових явищ та інститутів.

Викладацький склад: Малиновська І. В., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 6 кредитів

Оцінювання: 3 семестр – залік

Навчальна дисципліна: Історія вчень про державу і право

Мета: формування системи світоглядних засад студентів щодо розуміння природи і змісту понять «державна», «право», «закон», «демократичне суспільство», «громадянське суспільство», «державно-правовий режим» тощо; загальних закономірностей виникнення й розвитку держави і права; з'ясування їх сутності, визначення можливих перспектив їх подальшої еволюції.

Завдання: допомогти у засвоєнні студентами об'єктивної історичної закономірності становлення державно-правових форм організації суспільного життя; сформулювати навички орієнтування у складнощах правової методології сучасних концепцій, що пояснюють сутність та призначення держави, права, правових явищ; навчити оптимальному використанню історичного досвіду правового розвитку демократичних країн, що має практичне значення для вдосконалення процесу державотворення в Україні.

Викладацький склад: Малиновська І. В., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 1,5 кредити

Оцінювання: 3 семестр – залік

Навчальна дисципліна: Нотаріат в Україні

Мета: полягає у формуванні системи знань про поняття, предмет та методи нотаріату України, огляд джерел та її основних інститутів, набуття студентами ґрунтовних знань щодо цілей, завдань, порядку організації та діяльності нотаріату України. Студенти повинні отримати знання щодо здійснення нотаріальної діяльності в Україні, організації нотаріату, порядку надання різних видів правової допомоги, професійних прав нотаріуса, що сприятиме кращому розумінню ролі і місця нотаріату в суспільстві та забезпечить належну фахову підготовку спеціаліста-правознавця.

Завдання: усвідомити природу та сутність здійснення нотаріальної діяльності в цивільно-правовій сфері, навчити студентів ефективно використовувати знання положень нотаріату України у своїй професійній діяльності; дослідити основні джерела нотаріату із врахуванням впливу історичних, соціально-економічних та політичних чинників на їх зміст та структуру; ознайомитися з принципами побудови системи нотаріату, а також з його функціонуванням як в Україні, так і в різних країнах

сучасності; охарактеризувати основні інститути нотаріату; заохотити до аналізу теоретичного матеріалу, законодавчої бази та прикладів із практики нотаріальної діяльності, що має виражатися в авторському вирішенні поставлених викладачем індивідуально-дослідних завдань та у творчому підході до написання й захисту реферативних робіт.

Викладацький склад: Козак Н. В., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 1,5 кредити

Оцінювання - залік

Навчальна дисципліна: Правові та організаційні основи підприємницької діяльності

Мета: набуття студентами необхідних юридичних знань у галузі господарського, земельного, податкового та ін. законодавства з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо здійснення суб'єктами підприємництва господарської діяльності.

Завдання:

- ознайомлення з системою законодавства;
- формування навичок практичного опрацювання нормативних актів, дослідження динаміки їх зміни та оновлення;
- підготовка до практичної діяльності кваліфікованих фахівців-правознавців.

Викладацький склад: Савчин Н. В., спеціаліст вищої категорії

Тривалість: 3 кредити

Оцінювання: 7 семестр – залік, 8 семестр – екзамен

Навчальна дисципліна: Реєстрація актів цивільного стану

Мета: набуття студентами необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності органів РАЦС та всіх питань, пов'язаних з реєстрацією актів цивільного стану.

Завдання:

- ознайомлення з системою законодавства;
- формування навичок практичного опрацювання нормативних актів, дослідження динаміки їх зміни та оновлення;
- підготовка до практичної діяльності кваліфікованих фахівців-правознавців.

Викладацький склад: Федорончук А. В., викладач

Тривалість: 2 кредити

Оцінювання: 4 семестр – залік

Навчальна дисципліна: Організація роботи з документами

Мета: формування у студентів теоретичних знань, практичних навичок збирання, обробки, складання та оформлення документації.

Завдання: забезпечення ознайомлення з теоретичними основами організації роботи з документами, поняттям та видами документів і

документообігу, порядком складання номенклатури та формуванням справ, набуття практичних навичок роботи з різногалузевими документами.

Викладацький склад: Федорончук А. В., викладач

Тривалість: 2 кредити

Оцінювання: 4 семестр – залік

Навчальна дисципліна: Архівознавство

Мета: викладання навчальної дисципліни «Архівознавство» є формування у студентів теоретичних знань, практичних навичок збирання, обробки, систематизації, аналізу особливостей діяльності архівних установ.

Завдання: забезпечення ознайомлення з теоретичними основами архівознавства, історією архівної справи, архівною системою та мережею архівних установ НАФ, організацією роботи архівів, ознайомлення з науково-дослідною та методичною роботою архівних установ, набуття практичних навичок користування архівними документами.

Викладацький склад: Федорончук А. В., викладач

Тривалість: 2 кредити

Оцінювання: 4 семестр – залік

Навчальна дисципліна: Право соціального забезпечення

Мета: полягає в засвоєнні студентами значення норм, які регулюють різні види соціального забезпечення, їх характер; показати зростаючу роль права соціального забезпечення на сучасному етапі розвитку країни в світлі гарантованого Конституцією України права громадян на соціальний захист, а також права на оскарження до суду неправомірних дій службових осіб; ознайомлення з порядком розгляду і вирішення державними органами питань призначення громадянам пенсій і соціальних допомог, надання соціальних послуг.

Завдання: ознайомлення студентів з необхідними джерелами права; сприяти глибокому засвоєнню нормативних актів, прищепити вміння працювати з ними; навчити застосовувати теоретичні положення на практиці.

Викладацький склад: Козак Н. В., спеціаліст першої категорії

Тривалість: 1,5 кредити

Оцінювання: - залік

Навчальна дисципліна: Митне право

Мета: набуття студентами необхідних юридичних знань про митне законодавство України, відповідні теоретичні положення, які утвердились судовою практикою.

Завдання:

- ознайомлення з системою законодавства;
- формування навичок практичного опрацювання правових норм, дослідження динаміки їх зміни та оновлення;

- підготовка до практичної діяльності кваліфікованих фахівців-правознавців.

8. ФАХОВЕ СПРЯМУВАННЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦІВ

Компетенції соціально-особистісні:

- розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи;
- розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя та безпеки життєдіяльності;
- здатність учитися;
- здатність до критики й самокритики;
- креативність, здатність до системного мислення;
- адаптивність і комунікабельність;
- наполегливість у досягненні мети;
- турбота про якість виконуваної роботи;
- толерантність;
- екологічна грамотність.

Загальнонаукові компетенції:

- базові уявлення про основи філософії, психології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей; знання вітчизняної історії, економіки й права; розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності;
- базові знання фундаментальних розділів математики в обсязі, необхідному для володіння математичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати математичні методи в обраній професії;
- базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; навички використання програмних засобів і навички роботи в комп'ютерних мережах, уміння створювати бази даних і використовувати інтернет-ресурси;
- базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін.

Інструментальні компетенції:

- здатність до письмової й усної комунікації рідною мовою;
- знання іншої мови(мов);
- навички роботи з комп'ютером;
- навички управління інформацією;
- дослідницькі навички.

Професійні компетенції:

загальнопрофесійні:

- сучасні уявлення про вимоги до професійних та особистісних якостей юриста;
- сучасні уявлення про закономірності виникнення, функціонування та розвитку держави і права;
- базові знання про державні і правові явища та опанування понятійно-категоріальним апаратом теорії держави і права;

- сучасні уявлення про джерела права;
- базові знання про основні юридичні пам'ятки, джерела національного права, кодифікації та еволюцію галузей та інститутів права на історичних етапах державно-правового розвитку України;
- базові знання про організацію та діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, суду та правоохоронних органів на різних етапах вітчизняної історії;
- уявлення про розвиток суспільного ладу України зі стародавніх часів до сучасності;
- базові знання про правове регулювання державно-правових відносин у правових системах зарубіжних країн;
- сучасні уявлення про основні джерела державного права зарубіжних країн;
- сучасні уявлення про основні категорії конституційного права України;
- базові знання про поняття та юридичні властивості Конституції України;
- сучасні уявлення про засади конституційного ладу України;
- знання про засади конституційно-правового статусу людини і громадянина;
- знання про засади організації та діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, їх посадових осіб;
- базові знання про сутність, завдання, функції, принципи судової влади, судоустрій в Україні, компетенцію судів;
- базові знання про систему, завдання, основні напрями діяльності правоохоронних органів України;
- сучасні уявлення про основні категорії адміністративного права України;
- сучасні уявлення про систему нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у сфері державного управління;
- базові знання щодо адміністративної відповідальності та адміністративної юстиції;
- сучасні уявлення про метод та принципи регулювання цивільно-правових відносин;
- сучасні уявлення про суб'єктів цивільних правовідносин; дієздатність та правоздатність юридичних та фізичних осіб;
- базові знання про поняття та види об'єктів цивільно-правових відносин;
- базові знання про зміст, підстави набуття та припинення, захист права власності;
- базові знання із застосування на практиці основних форм реалізації захисту цивільних прав та інтересів; сучасні уявлення про підстави, умови та межі цивільно-правової відповідальності;
- базові знання про правове регулювання шлюбно-сімейних відносин;
- базові уявлення про основні засади спадкового права;

- базові знання про правове регулювання житлових відносин;
 - сучасні уявлення про основні категорії цивільного процесуального права;
 - базові знання про правове регулювання порядку розгляду справи на окремих стадіях цивільного процесу;
 - знання щодо правового регулювання трудових і тісно з ними пов'язаних правовідносин;
 - знання про пенсійну систему України та засади соціального захисту населення;
 - знання основних засад правового регулювання відносин у сфері господарювання;
 - сучасні уявлення про основні категорії господарсько-процесуального права;
 - базові знання щодо порядку розгляду спорів у господарських судах України;
 - знання про систему кримінального права України;
 - знання про поняття злочину та його види;
 - знання про кримінальну відповідальність та її підстави;
 - знання про поняття та систему покарань: призначення покарання, звільнення від кримінальної відповідальності та покарання;
 - знання ознак окремих злочинів та вміння правильно їх кваліфікувати;
 - сучасні уявлення про основні категорії кримінального процесуального права;
 - базові знання про правове регулювання порядку розгляду справи на окремих стадіях кримінального процесу;
 - базові знання щодо правового регулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку із здійсненням державою фінансової діяльності;
 - базові знання щодо правового регулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку з охороною навколишнього середовища та раціональним використанням природних ресурсів;
 - знання про основні категорії аграрного права, зміст аграрно-правових інститутів та державно-правового регулювання сільського господарства в Україні;
- спеціалізовано професійні:*
- уміння аналізувати особливості і виявляти закономірності державно-правового розвитку України на різних історичних етапах;
 - уміння аналізувати джерела права, юридичні пам'ятки з метою виявлення характерних рис державно-правового розвитку України;
 - уміння визначати соціальну сутність, функції, форму держави, структуру її апарату;
 - уміння орієнтуватися в системі права, визначати та аналізувати структуру та види юридичних норм;
 - уміння визначати юридичну силу та межі чинності нормативно-правових актів;

- уміння використовувати способи тлумачення та правила застосування юридичних норм;
- уміння визначати елементи правовідносин, підстави їх виникнення, зміни та припинення;
- уміння здійснювати юридичне забезпечення укладання правочинів, визначати умови їх дійсності;
- уміння самостійно здійснювати правовий статистичний облік та аналіз статистичних даних;
- уміння складати та оформлювати документацію, у тому числі юридичну, з урахуванням сучасних вимог діловодства;
- уміння організовувати та здійснювати ведення загального діловодства на підприємствах, в установах, організаціях, а також ведення діловодства по зверненнях громадян, організовувати архівне зберігання і використання документів;
- уміння орієнтуватися у системі нормативно-правових актів щодо організації та діяльності правоохоронних і судових органів та застосовувати їх на практиці;
- здатність визначати умови, підстави та межі провадження у справах про адміністративні правопорушення та інших справах адміністративної юрисдикції;
- здатність розробляти проекти документів у справах про адміністративні правопорушення та інших справах адміністративної юрисдикції;
- уміння обирати засоби забезпечення законності адміністративно-процесуальної діяльності в межах своєї компетенції;
- уміння розробляти проекти цивільно-правових договорів, проекти договорів та інших документів у сфері сімейних відносин;
- уміння самостійно розробляти проекти процесуальних документів у справах цивільної юрисдикції;
- уміння застосовувати законодавство про працю та соціальний захист;
- здатність організувати роботу відповідно до вимог охорони праці;
- уміння самостійно розробляти проекти трудових договорів та інших документів у галузі трудових правовідносин;
- здатність здійснювати організаційно-технічне забезпечення кадрової роботи на підприємствах, в організаціях, установах;
- уміння забезпечити, в межах своєї компетенції, юридичне супроводження створення та діяльності суб'єктів господарювання;
- уміння самостійно розробляти проекти господарських договорів та інших документів у сфері господарювання;
- уміння самостійно розробляти проекти господарсько - процесуальних документів;
- уміння здійснювати первинну кримінально-правову кваліфікацію злочину;

- уміння визначати межі карності суспільно-небезпечних діянь, підстави та умови звільнення від кримінальної відповідальності та покарання;

- уміння самостійно розробляти проекти кримінально-процесуальних документів;

- уміння роботи з комп'ютером на рівні користувача, використовувати інформаційні технології для вирішення практичних завдань у галузі професійної діяльності юриста.

- уміння орієнтуватися у фінансовій системі держави системі нормативно-правових актів що регулюють фінансові правовідносини.

9. ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Абсентеїзм – нез'явлення виборців на виборчі дільниці для здійснення акту голосування.

Адвокатура – добровільне професійне об'єднання юристів, призначення якого полягає в наданні, у випадках і в порядку, передбачених законодавством, юридичної допомоги громадянам та організаціям.

Активне виборче право – право громадян обирати склад виборних органів державної влади та місцевого самоврядування.

Антидемократичний державний режим – державний режим, за якого суттєво ускладнюються можливості реалізації прав і свобод громадян, а реальна влада зосереджується в руках неконтрольованої народом групи осіб або в руках однієї особи.

Батьківство – факт походження дитини від певного чоловіка (батька).

Батьківські права та обов'язки – особисті й майнові права та обов'язки, що їх закон надає батькам (батькові й матері) для забезпечення належного виховання і матеріального утримання дітей, а також захисту їхніх прав та інтересів.

Безпосередня демократія – сукупність форм організації державної влади, за якої основні рішення щодо управління справами суспільства й держави схвалюються безпосередньо всіма громадянами на референдумах, зборах тощо.

Вибори – процес, унаслідок якого певна сукупність людей через голосування формує склад державного органу чи органу місцевого самоврядування.

Виборчі цензи – сукупність умов, відповідність яким є підставою для допуску громадян до участі у виборах.

Внутрішні функції держави – державні функції, що здійснюються в межах даної держави і в яких виявляється її внутрішня політика.

Гарантії прав та обов'язків – засоби та умови, які забезпечують цілковите й неухильне здійснення суб'єктивних прав та юридичних обов'язків суб'єктів.

Громадянин – особа, яка перебуває у сталих юридичних зв'язках із конкретною державою, що знаходить вираження саме в наявності відповідного громадянства.

Громадянство – необмежений у просторі й часі правовий зв'язок особи з конкретною державою, який зумовлює поширення на особу всіх конституційних прав та обов'язків.

Громадянське суспільство – суспільство, в якому держава гарантує індивідам надійний захист усіх прав і свобод людини, зокрема рівні можливості щодо підприємництва, участі в політичній та інших сферах життєдіяльності суспільства.

Деліктоздатність – закріплена в законі здатність суб'єкта нести юридичну відповідальність за вчинене правопорушення.

Демократична держава – держава, що базується на визнанні та втіленні в суспільну практику таких принципів конституційного устрою, як народовладдя, політичний плюралізм, свобода й рівність громадян, реальність і невід’ємність прав людини тощо.

Демократичний державний режим – державний режим, за якого реально забезпечується здійснення широкого кола прав і свобод громадян, які мають реальні можливості впливати на формування та діяльність державних органів.

Держава – особлива політико-територіальна організація, що має суверенітет, спеціальний апарат управління і примусу та здатна надавати своїм приписам загальнообов’язкової сили для всього населення країни.

Державна мова – мова, що є обов’язковою для використання в законодавстві, офіційному діловодстві, судочинстві тощо.

Державний апарат – система органів держави, які виконують управлінські функції.

Державний режим – сукупність форм і методів здійснення державної влади.

Державний суверенітет – повновладдя й незалежність держави, що полягають у її праві на власний розсуд вирішувати свої внутрішні й зовнішні питання без втручання в них будь-якої іншої держави.

Державні органи – державні організації, наділені державно-владними повноваженнями й покликані здійснювати від імені держави управлінські функції в суспільстві.

Державні підприємства – державні організації, які здійснюють функції держави у виробничій сфері, безпосередньо забезпечують виробництво матеріальних благ.

Державні символи – встановлені Конституцією або спеціальними законами особливі розпізнавальні знаки даної держави, в яких уособлюється її суверенітет, а в деяких випадках - і певний історичний або ідеологічний зміст.

Державні установи – державні організації, які здійснюють функції держави, пов’язані зі створенням нематеріальних благ.

Діти – за сімейним правом особи, що не досягли повноліття, а також особи, які, незалежно від віку, є синами й дочками своїх батьків.

Договір житлового найму – письмовий документ, укладений на підставі ордера між наймодавцем і наймачем (громадянином, на чие ім’я видано ордер), що передбачає правила користування житлом, права та обов’язки сторін із утримання жилого будинку і прибудинкової території.

Екологічна безпека – стан навколишнього природного середовища, за якого забезпечується запобігання погіршенню екологічної ситуації та виникненню небезпеки для здоров’я людей.

Екологічна експертиза – вид науково-практичної діяльності спеціально уповноважених державних органів, еколога-експертних формувань та об’єднань громадян, що базується на міжгалузевому екологічному дослідженні, аналізі та оцінці передпроектних, проектних та

інших матеріалів чи об'єктів, реалізація й дія яких може негативно впливати або впливає на стан навколишнього природного середовища та здоров'я людей, і спрямована на підготовку висновків щодо відповідності запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання й відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки.

Екологічне право – система правових відносин, якими регулюються суспільні відносини з охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів (екологічні відносини).

Екологічне правопорушення – протиправне діяння (дія чи бездіяльність), що порушує встановлений в Україні екологічний правопорядок.

Екологічні права та обов'язки громадян України – система юридично закріплених за громадянами повноважень та зобов'язань в екологічній сфері.

Житлове право України – сукупність правових норм, що регулюють житлові правовідносини між громадянами та громадян із державними та громадськими організаціями у процесі реалізації конституційного права людини і громадянина на житло.

Житловий фонд (державний) – сукупність жилих будинків та інших жилих приміщень, що знаходяться у власності місцевих Рад народних депутатів, державних підприємств, установ, організацій і призначаються для проживання людини і громадянина.

Житловий фонд (громадський) – сукупність жилих будинків та інших жилих приміщень, що належать колгоспам, іншим кооперативним організаціям, їх об'єднанням, профспілкам та іншим громадським організаціям.

Житловий фонд будівельних кооперативів (ЖБК) – сукупність жилих будинків, що належать житлово-будівельним кооперативам і призначаються для проживання членів ЖБК.

Житловий фонд (індивідуальний) – сукупність жилих будинків (приміщень), що знаходяться в особистій і приватній власності.

Закон – акт законодавчого органу влади (парламенту), який має вищу юридичну силу щодо інших нормативно-правових актів.

Законність – правовий режим точного й неухильного здійснення законів та інших нормативних актів у всіх сферах державного й суспільного життя.

Злочин – суспільне небезпечне, протиправне, винне й карне діяння, яке завдає чи може завдати суттєвої шкоди певним суспільним відносинам, що охороняються кримінальним законом.

Зовнішні функції держави – державні функції, що здійснюються в процесі спілкування держави з іншими державами та міжнародними організаціями і в яких виявляється зовнішня політика.

Імпічмент – усунення Президента з поста на основі прийнятого парламентом за спеціальною процедурою рішення про його обвинувачення в учиненні державної зради або іншого злочину.

Конституційні принципи правового статусу особи – відображені в Конституції головні ідеї, покладені в основу вмісту й умов реалізації прав та обов'язків людини в державі.

Конституціоналізм – 1) політична система, що спирається на конституцію, конституційні методи управління; 2) науковий напрям, у межах якого досліджуються конституційні проблеми.

Конституція – основний закон держави, в якому регламентуються найважливіші відносини у сферах державного устрою, організації та функціонування органів держави, правового статусу особи.

Конфедерація – форма державного устрою, за якої держави створюють об'єднані органи для досягнення конкретних цілей (наприклад, військові) за збереження в інших питаннях цілковитої самостійності.

Материнство – правове становище жінки у зв'язку з народженням, утриманням і вихованням дітей.

Механізм держави – система державних організацій, які забезпечують реалізацію функцій держави.

Місцеве самоврядування – право певної територіальної громади (мешканців села, кількох сіл, селища або міста) самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції й законів України.

Монархія – форма державного правління, за якої вища державна влада зосереджується (повністю або частково) в руках однієї особи - монарха й передається як спадщина представникам правлячої династії.

Напівпрезидентська (змішана) республіка – форма республіканського правління, за якої президент обирається народом, але парламентові надаються певні повноваження щодо контролю за діяльністю президента під час формування уряду та здійснення виконавчої влади.

Народ – населення певної країни.

Народний суверенітет – повновладдя народу, здійснення ним своєї невід'ємної та неподільної влади самостійно й незалежно від будь-яких інших соціальних сил.

Народність – спільність людей, які проживають на одній території, поєднані спільною мовою, особливостями психічного складу, культури і способу життя та іншими загальними цінностями, що закріплені у звичаях, традиціях та інших соціальних нормах.

Населення – сукупність людей, що проживають на певній території, здійснюють свою життєдіяльність у межах адміністративної чи політичної одиниці.

Національна безпека – стан захищеності життєво важливих інтересів особи, держави й суспільства від наявних і можливих загроз у всіх сферах суспільних відносин.

Національний суверенітет – повновладдя нації у вирішенні всіх питань свого національного життя аж до реальної можливості створення самостійної національної держави.

Нація – спільність людей, які проживають на одній території, зв'язані загальними економічними відносинами, спільною мовою, культурою, одним законодавством, національними інтересами, митними кордонами та іншими ознаками.

Необмежена (абсолютна) монархія – монархія, в якій влада монарха ніким і нічим не обмежується, тобто в країні немає ні органів, ні законів, що могли б певною мірою змінити чи знехтувати волю монарха.

Норма права – формально визначене, сформульоване чи санкціоноване державою загальнообов'язкове правило поведінки загального характеру, реалізація якого забезпечується державним примусом.

Нормативно-правовий акт – офіційний письмовий документ компетентного державного органу, в якому закріплюються правила поведінки загального характеру, що забезпечуються державним примусом.

Нотаріат – система органів і посадових осіб, на яких покладено обов'язок посвідчувати безперечні права й факти, що мають юридичне значення, а також виконувати інші нотаріальні дії з метою надання цим правам і фактам юридичної вірогідності.

Обов'язок (юридичний) – передбачені правом міра й вид необхідної поведінки суб'єкта.

Ордер на жиле приміщення – письмове розпорядження на заселення; жилого приміщення, що видається на підставі рішення виконавчого комітету органу місцевого самоврядування чи місцевої державної адміністрації. Є єдиною підставою для заселення в надане жиле приміщення, видається лише на вільне жиле приміщення, має чітко встановлену форму.

Особа – людина як суб'єкт, що має індивідуальні інтелектуальні та інші ознаки й усвідомлює себе членом спільності таких же суб'єктів.

Парламентарна (конституційна) монархія – монархія, в якій влада монарха в усіх сферах здійснення державної влади суттєво обмежується; йому надаються лише формальний статус глави держави й виключно представницькі повноваження.

Пасивне виборче право – право громадян бути обраними до складу виборних органів державної влади та місцевого самоврядування.

Первісне стадо – об'єднання окремих людей та їх груп для спільного полювання, спільного проживання, спільного добування і споживання їжі, інших засобів до існування.

Первісний лад – суспільно-економічна формація, певний тип суспільства, що характеризується колективною формою об'єднання людей, які спільно виробляли примітивні знаряддя праці, засоби до існування, де панували колективна власність і суспільна влада. Розглядають дородову (група людей, первісне стадо) і родові спільності людей.

Підзаконний акт – акт компетентного державного органу, що видається на підставі й на виконання законів.

Підприємницька діяльність – самостійна, ініціативна, систематична на власний ризик діяльність суб'єкта з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг і заняття торгівлею з метою одержання прибутку.

Плем'я – спільність людей у докласовому суспільстві, що складалася з декількох родів, які мали багато спільних рис та інтересів: загальний діалект мови, однакові звичаї та релігійні культи, загальну територію для полювання і проживання, загальне ім'я і т. ін.

Податки – обов'язкові платежі, що їх сплачують юридичні особи та населення до бюджету в розмірах і в строки, передбачені законом.

Поділ влади – модель побудови державного апарату, згідно з якою влада в державі має поділятися між законодавчими, виконавчими та судовими органами. При цьому кожна з влад повинна бути незалежною від інших і водночас їм підконтрольною, що має на меті виключення можливості концентрації влади в руках одного органу.

Право – система загальнообов'язкових правил поведінки, що встановлені чи санкціоновані державою і забезпечуються її примусом.

Правова держава – держава, в якій панує право, де діяльність усіх її органів і посадових осіб здійснюється на основі та в межах, визначених правом, де не тільки особа відповідальна за свої дії перед державою, а й держава несе реальну відповідальність перед особою за результати своєї діяльності.

Правова поведінка – передбачена нормами права соціальне значуща поведінка індивідуальних чи колективних суб'єктів, що контролюється їхніми свідомістю і волею.

Правовий статус особи – сукупність закріплених у законодавстві прав, свобод, обов'язків громадян і гарантій їх здійснення.

Правовідносини – специфічні суспільні відносини, учасники яких виступають як носії прав та обов'язків, установлених нормами права.

Правоздатність – передбачена нормами права здатність суб'єкта мати суб'єктивні права та юридичні обов'язки.

Правомірна поведінка – суспільне необхідна, бажана й допустима, під кутом зору інтересів громадянського суспільства, поведінка індивідуальних і колективних суб'єктів, що полягає у здійсненні норм права, гарантується та охороняється державою.

Правоохоронні органи – органи, що їх держава наділяє компетенцією охорони суспільних відносин, урегульованих правом.

Правопорушення – суспільне небезпечне, шкідливе, протиправне, винне діяння деліктоздатної особи, що за нього може бути накладене покарання чи стягнення.

Правопорядок – відповідність суспільних відносин приписам норм права.

Правосуб'єктність – здатність бути суб'єктом права (учасником правовідносин).

Представницька демократія – сукупність форм організації державної влади, за якої певні важливі рішення щодо управління справами суспільства й держави виносяться виборними установами (парламентами, муніципалітетами тощо).

Президентська республіка – республіка, в якій повноваження глави держави, а в деяких випадках і глави уряду, належать президентові, який обирається непарламентським способом (громадянами держави) і формує уряд, що не несе відповідальності перед парламентом.

Приватизація державного житлового фонду – відчуження, тобто безоплатна передача чи продаж із державного житлового фонду у власність громадянам України жилих квартир чи приміщень, що вони займають, а разом із ними - господарських споруд, що до них належать. Приватизація здійснюється через: безоплатну передачу громадянам квартир (будинків) із розрахунку санітарної норми - 21 кв. м загальної площі на наймача і кожного члена його сім'ї та додатково 10 кв. м на сім'ю; продаж надлишків загальної площі квартир (будинків) громадянам України, які мешкають у них або перебувають на черзі з поліпшення житлових умов.

Проступок – діяння, що порушує приписи норм права, але не сягає рівня суспільної небезпеки, притаманного злочинам.

Республіка – форма державного правління, за якої вищі державні органи обираються населенням або формуються загальнонаціональним представницьким органом влади.

Референдум – голосування населення всієї держави (загальнодержавний референдум) або його певної частини (місцевий референдум) із метою вирішення найважливіших питань суспільного життя.

Рід – первинний виробничий, соціальний та етнічний колектив людей у докласовому суспільстві, що засновується та існує здебільшого на кровно-родинних зв'язках.

Система права – внутрішня організація права, що полягає в єдності й погодженості правових приписів певної держави.

Сімейне право – сукупність правових норм, які регулюють особисті й пов'язані з ними майнові відносини громадян, що виникають із шлюбу й належності до сім'ї.

Сім'я – первинна клітинка громадянського суспільства, в якій реалізується дітородна, виховна та інші функції суспільного життя; союз людей, оснований на добровільному й рівноправному шлюбі.

Соціальна держава – держава, зорієнтована на здійснення широкої та ефективної соціальної політики, яка має втілюватись у реальності прав людини й громадянина, в існування доступних та ефективних систем освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, у підтримку малозабезпечених прошарків населення тощо.

Соціальні норми – правила, які регулюють поведінку людей у суспільстві.

Суб'єктивне право (право громадянина) – передбачена певною нормою права можливість суб'єкта поводитися певним чином.

Суспільна влада – управління справами первинної спільності (роду, фратрії, племені), що здійснювалося всіма дорослими членами на загальних зборах, радах старійшин. Повсякденне керівництво покладалося на старійшин, військових вождів, ведучих на полюванні.

Суспільний порядок – порядок у суспільстві, який відповідає вимогам усього комплексу соціальних норм.

Суспільство – форма життєдіяльності людей, що склалась історично й відокремилась від навколишньої природи.

Унітарна держава – єдина централізована держава, що не має у своєму складі державних утворень і територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці (області, райони, провінції тощо).

Федерація – держава, до складу якої входять кілька державних утворень (суб'єктів федерації).

Форма держави – комплексне поняття, яке характеризує державу щодо форми правління, форми державного устрою та державного режиму.

Форма державного правління – порядок організації вищих державних органів, що визначає їхню структуру, компетенцію та взаємодію.

Форма державного устрою – порядок територіального поділу держави, взаємовідносин її складників між собою й державою в цілому та відповідної організації державних органів.

Фратрія – братство двох і більше племен, що характеризується розширенням взаємних зв'язків між родами.

Функції держави – основні напрями діяльності держави, в яких втілюються її сутність і соціальне призначення.

Шлюб – юридично оформлений добровільний, вільний та рівноправний союз чоловіка й жінки, що породжує їхні взаємні права та обов'язки, спрямовані на створення сім'ї, народження й виховання дітей.

Юридичні (спеціальні) гарантії – правові засоби (юридичні норми та інститути), покликані забезпечувати реальність прав та обов'язків особи.

Юридичні факти – конкретні життєві обставини, з якими норми права пов'язують настання юридичних наслідків у вигляді виникнення, зміни чи припинення правових відносин.